

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**

Jilská 1, Praha 1

Tel./fax: 286 840 129

E-mail: daniel.kunstat@soc.cas.cz

Veřejnost o odsunu a Benešových dekretechTechnické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v13-12</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>2. – 9. 12. 2013</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>987</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>255</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PM. 4, PM. 5</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>28. ledna 2013</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Daniel Kunštát</i>

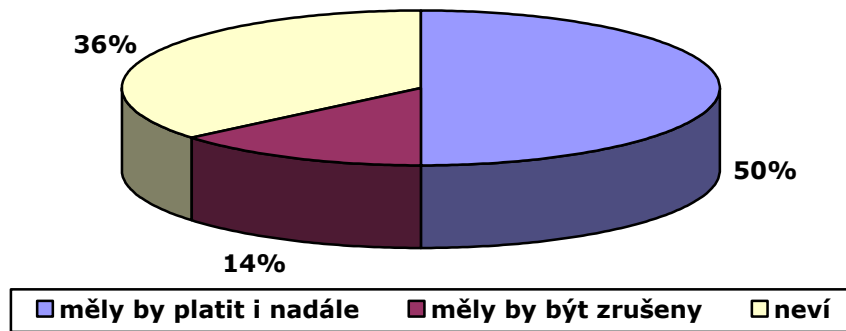
V prosincovém reprezentativním šetření se CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., věnovalo problematice tzv. Benešových dekretů. V souvislosti s tímto tématem se zejména v zahraničí objevují názory, že by ty z dekretů, které tvořily právní rámec odsunu, měly být zrušeny. První otázka tedy mapovala názory české veřejnosti na další platnost těchto dekretů¹. Nabízené varianty odpovědí a získané údaje jsou uvedeny v grafu 1.

V současné době se přesně polovina dotázaných (50 %) kloní k názoru, že Benešovy dekrety by měly platit i nadále, 14 % se domnívá, že by měly být zrušeny, více než třetina oslovených (36 %) se k dané problematice nedokázala vyjádřit.

Významné diference lze v této otázce zaznamenat především na základě věku respondentů. Zatímco téměř dvě třetiny lidí starších 60 let odmítá jejich zrušení, mezi mladými do 29 je téhož názoru pouze necelá třetina (více než polovina z nich ovšem nedokáže věc posoudit).

¹ Znění otázky: „Odsun sudetských Němců se právně opíral o některé z dekretů prezidenta E. Beneše. Domníváte se, že...“

Graf 1: Názory na platnost tzv. Benešových dekretů

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 2. – 9. 12. 2013, 987 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Porovnání současných a minulých dat přináší tabulka 1.

Do roku 2005 se pro další platnost Benešových dekretů stabilně vyjadřovaly zhruba dvě třetiny respondentů. V letech 2006 a 2007 si totéž myslela pouze o málo více než polovina dotázaných. V předminulém šetření v roce 2009 ovšem opět přibýlo těch, kteří se zastávají platnosti dekretů, a to zhruba na úroveň let 2002 až 2005 (zároveň se snížil počet respondentů nemajících na problematiku jasný názor). Během posledních dvou let však výrazně přibýlo těch, kteří schvalují zrušení dekretů (z 8 % v r. 2009 na 17 % před dvěma lety, resp. 14 % v současnosti) a zároveň ubylo i zastánců dekretů (z 65 % v roce 2009 na 49 % v roce 2011, resp. 50 % dnes).

Tabulka 1: Názory na platnost Benešových dekretů – časové srovnání (údaje v %)

	2002/ 03	2004/ 06	2005/ 02	2006/ 11	2007/ 11	2009/ 11	2011/ 11	2013/ 12
měly by platit i nadále	67	66	64	53	52	65	49	50
měly by být zrušeny	5	8	7	13	11	8	17	14
neví	28	26	29	34	37	27	34	36

Pozn.: Součet ve sloupci 100 %.

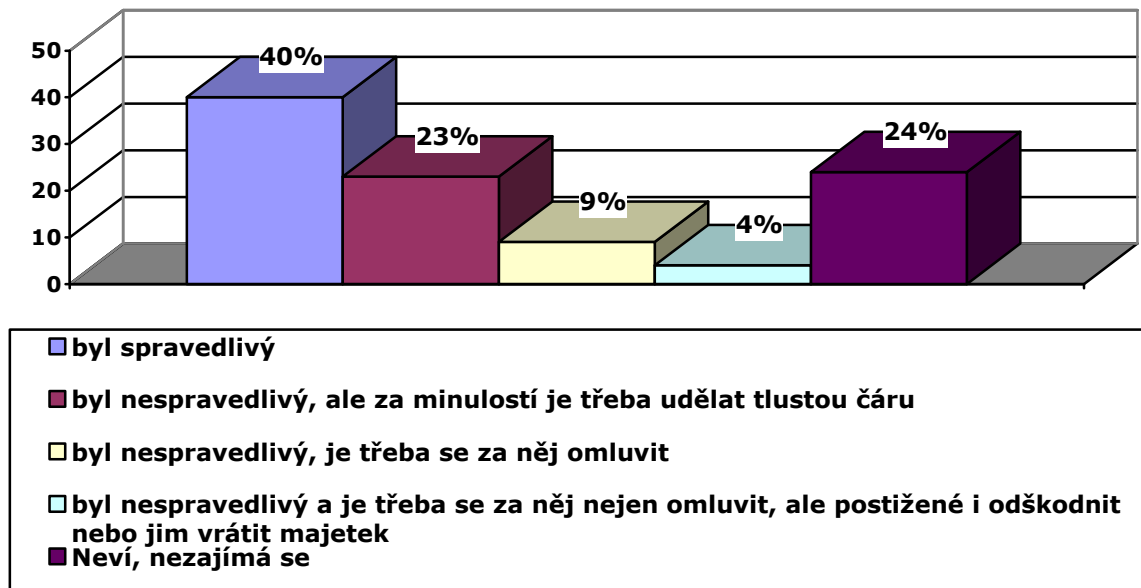
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost

S dekrety úzce souvisí i otázka na současné postoje dotázaných k samotnému odsunu sudetských Němců po druhé světové válce². Nabízené varianty odpovědí a získané výsledky přináší graf 2.

Z grafu 2 je zřejmé, že odsun považují v současnosti za spravedlivý dvě pětiny dotázaných (40 %), naopak celkem 36 % jej pokládá za nespravedlivý – přičemž téměř čtvrtina respondentů (23 %) se přiklonila k názoru, že sice odsun byl nespravedlivý, ale za minulostí je potřeba udělat tlustou čáru.

² Znění otázky: „Hovoří se o tom, zda odsun sudetských Němců po válce byl nebo nebyl spravedlivý. Myslíte si že...“

Graf 2: Názory na odsun sudetských Němců

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 2. – 9. 12. 2013, 987 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Podobně jako u platnosti dekretů došlo i v otázce spravedlnosti odsunu k mírným změnám. V uplynulých letech pozvolna ubývá zastánců odsunu, resp. těch, kteří hodnotí odsun jako spravedlivý (viz tabulka 2) a naopak se zvyšuje podíl těch, kteří jej obecně hodnotí jako nespravedlivý.

Tabulka 2: Názory na odsun – srovnání (v %)

	95/07	02/03	04/06	06/11	07/11	09/11	11/11	13/12
byl spravedlivý	52	60	56	50	48	47	42	40
byl nespravedlivý, ale za minulostí je třeba udělat tlustou čáru	24	20	20	23	20	25	25	23
byl nespravedlivý, je třeba se za něj omluvit	3	5	5	6	6	7	10	9
byl nespravedlivý a je třeba se za něj nejen omluvit, ale postižené i odškodnit nebo jim vrátit majetek	1	1	3	3	2	4	4	4
Dotázaný neví, nezajímá se	20	14	16	18	24	17	18	24

Pozn.: Součet ve sloupci 100 %.

V názorech na spravedlnost odsunu jsou opět velké rozdíly mezi jednotlivými věkovými skupinami, což je do značné míry dáno časovým horizontem události. Ve skupině nad 60 let považuje odsun za spravedlivý asi polovina dotázaných, zatímco mezi lidmi mladšími 30 let zastává stejný názor necelá třetina respondentů. Svou roli zde hraje skutečnost, že se mladí lidé (15-29 let) o problematiku odsunu sudetských Němců příliš nezajímají, případně nemají utvořen jednoznačný názor, což platí asi o polovině z nich. Nespravedlnost odsunu přitom nadprůměrně často reflektují vysokoškoláci a politicky příznivci středu a pravého středu (zejména voliči KDU-ČSL a TOP 09).